

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

Якщо запитати звичайного громадянина пересічного громадянина «що таке бюджет?», то швидше за все він відповідь, що це кошти місцевої влади. Проте наскільки усвідомлює кожен громадянин, що це саме він наповнює нашу місцевий бюджет громади? Які саме податки, в якому розмірі і до якого бюджету він сплачує, купляючи товари, отримуючи доходи? Хто несе відповідальність за надання неякісних освітніх послуг, відсутність освітлення на вулиці, застарілі водопровідні мережі? Яким чином та на якому рівні можна вплинути на вирішення проблеми громади?

Лише при розумінні базових основ бюджету та володінні основною інформацією про бюджет своєї громади – зможе відбутись активне залучення громадян інформацією про бюджет своєї громади – зможе відбутись активне залучення громадян у бюджетний процес, що сприятиме ефективному та прозорому використанню коштів.

Сьогодні на місцевому рівні створюються найбільш сприятливі умови для того, щоб брати участь у процесі ухвалення рішень у бюджетній сфері та домагатися спрямування коштів і інтересах громади.

*З повагою,
сільський голова Усик Г.О.*

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація комплексної інформації про бюджет. Бюджет для громадян доповнюється візуалізаціями, щоб спростити розуміння складних цифр.

Основна мета «бюджету для громадян» - це зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною для широкого кола осіб.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет своєї громади кожному громадянину, він допомагає побачити своє місце в бюджеті, зрозуміти, що бюджет громади, це кошти всіх жителів громади, побачити, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а також зрозуміти, що витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян.

В той самий час, бюджет для громадян допомагає визначити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається звідки громада буде отримувати кошти, а також на що – витратити. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може витратити кошти бюджету. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші та інші ресурси, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави як для конкретних цілей, так і без конкретного призначення. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи, трансферти).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для повноцінної роботи державних установ. Кошти загального фонду витрачаються переважно за виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, задля утримання установ освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту населення, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи на змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження установ, які вони отримують від надання послуг (від оренди приміщень, реалізації майна, харчування дітей), а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій, благодійні внески, дарунки від юридичних та фізичних осіб.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громадою. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетний цикл і включає в себе 4 стадії: планування та складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, на сам кінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратимуться гроші від зібраних податків. Прогноз на наступні 3 роки оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів, розробляються та подаються бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни – проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт після затвердження оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу щодо проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятися звіт про виконання бюджету, серед широкої громадськості.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

Січень-грудень

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

Як долучитись:

- Подати проект на конкурс Бюджету участі. Приймати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради.

Листопад-25 грудня

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситься певні незначні зміни.

Як долучитись:

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяння поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян.

Січень-15 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитись:

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремим напрямкам (наприклад, щодо гендерної орієнтованості), так і всього бюджету в цілому.

Травень-жовтень

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

Як долучитись:

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

Липень-вересень

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки

Як долучитись:

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проектів.

На чому засновано бюджет нашої громади

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

Населення громади:

- Загальна кількість
- Працездатне населення:
- Працевлаштоване населення:

Розподіл населення за галузями

- Сільське господарство:
- Промисловість:

Промислові підприємства громади:

Галузі діяльності підприємств:

Земля с/г призначення:

Стан доріг в громаді

- Протяжність доріг, що потребують капітального ремонту:
- Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту:

Школи громади:

Дитячі садки громади:

Лікарні громади:

Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади:

ФАП

5015

2196

650

17736,32 га

-

17736,32га

70 км

36км

5

3 і НВК

2 одна дієва,
друга кап.ремонт

3

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

Пріоритетами розвитку нашої громади на найближчі 10-ть років є:

Пріоритет 1: підвищення рівня залучення мешканців до прийняття рішень,

Пріоритет 2: забезпечення прозорості, доступності та легкого сприйняття інформації на місцевому рівні

Пріоритет 3: створення кращих умов проживання, згідно побажань самих мешканців.

Пріоритет 4: покращення співпраці підприємств, фермерів з громадою;

Пріоритет 5: створення нормально збалансованої інфраструктури.

ЯК БУЛИ ВРАХОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДЯН, ПОДАНІ ДО ПРОЕКТУ БЮДЖЕТУ НА 2019 Р.

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ, ЯКІ БУЛИ ПІДТРИМАНІ:

1. Заміна старої системи водопостачання
2. освітлення населених пунктів
3. частковий ремонт доріг місцевого значення, а саме ямковий та поточний ремонт
4. Очистка водойми для відпочинку.

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ, ЯКІ НЕ БУЛИ ПІДТРИМАНІ:

1. Капітальний ремонт будинку культури – ще завершуються роботи.
2. Створення будинку творчості в селі Свистунове.
Чому не було враховано: Маємо змінити цільове призначення, спочатку проводиться інвентаризація землі .
3. Покращення екологічної ситуації в селах громади Свистунове та Миролюбівка . Очистка повітря. Чому не було враховано? Шукаємо можливі шляхи вирішення даного питання.

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Гроші до бюджету Гречаноподівської ОТГ надходять від податку та збору на доходи від фізичних осіб, податку на нерухоме майно, акцизного збору з реалізації підакцизних товарів, плати за землю, єдиного податку.

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

ГРОШІ, ЯКІ ОТРИМУЄ ГРОМАДА ВІД ДЕРЖАВИ

ТРАНСФЕРТИ З ДЕРЖАВИ 14539995,61 – 28,1%

Базова дотація	2408880
Субвенція на формування інфраструктури	2408880
Освітня субвенція (зар.плата педпрацівників)	7598600
Медична субвенція (передача до районного бюджету)	2214600
Субвенція з районного бюджету за рахунок залишку освітньої субвенції	341377,61
НУШ	234815
Субвенція на використання доручень виборців депутатами обласної ради	162000
Субвенція на підвищення якості освіти	64803,00

ВЛАСНІ ДОХОДИ ГРОМАДИ

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

ВЛАСНІ ДОХОДИ ЗФ –
37190132,07-
71,9%

Податок та збір на доходи від фізичних осіб	3777277,97
Податок на прибуток підприємств	1407,00
Акцизний збір з реалізації підакцизних товарів	36430,79
Податок на нерухоме майно	215042,54
Плата за землю	31982485,97
Транспортний податок	37500
Єдиний податок	1139987,80
Неподаткові надходження (адмінштрафи)	3584,99

КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТ

Найбільші витрати з бюджету громада виділяє на оплату праці це 64,4% від витратів загального фонду. Із них оплата праці виконавчого комітету 42,4% від витратів ЗФ та СФ, заклади освіти 38,2% від ЗФ.

**ЗАГАЛЬНІ ВИДАТКИ
по ОТГ
43441816,19**

ЗФ – 24787627,28

СФ – 12867983,31
(а саме на бюджет розвитку)

Екологічні кошти – 5786205,60

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ ЗА ГАЛУЗЯМИ:

9477590,45

ШКОЛИ

3608762,52

Виконком

1689047,62

**Дошкільна
освіта**

494339,38

**Будинки
культури**

439345,36

**Управління
відділу освіти**

238051,49

Бібліотеки

9810,76

**Громадські
роботи**

ЕНЕРГОНОСІЇ:

Виконком

160510,75

Вуличне освітлення

65673,88

Бібліотеки

1151,95

Садочки

333308,50

Будинки культури

23262,23

Школи

1281355,83

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ:

**Оплата праці
з нарахуванням**

64,4%

15956947,58

**Освіта (дошкільна
та шкільна)**

45,05%

11166638,07

Виконком

14,6%

3608762,52

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

Дошкільна освіта

ЗФ - 2329810,39

СФ - 645755,57

Разом - 2975565,96

Загальна шкільна освіта

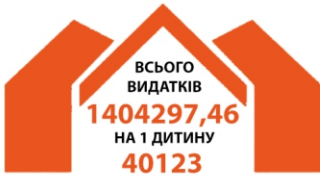
ЗФ - 11948297,30

СФ - 876378,27

Разом - 12824675,57

15800241,53

ДОШКІЛЬНІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ

СТЕПІВСЬКИЙ ДНЗ

ОЛЕКСАНДРІВСЬКИЙ ДНЗ

ГРЕЧАНОПОДІВСЬКИЙ ДНЗ

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

КАЛІНІВСЬКА СЗШ

всього видатків
2899916,95
на 1 дитину
29896

СТЕПІВСЬКА СЗШ

всього видатків
2481190
на 1 дитину
29894

ОЛЕКСАНДРІВСЬКА СЗШ

всього видатків
2481190
на 1 дитину
29894

ВОДЯНСЬКА СЗШ

всього видатків
2481190
на 1 дитину
29894

МИРОЛЮБІВСЬКИЙ НВК

всього видатків
2481190
на 1 дитину
29894

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Основними джерелами фінансування діяльності в усіх сферах розвитку виступають власні доходи громади і зовнішні джерела (субвенція, гранти). Видатки з місцевого бюджету відповідають стратегічним пріоритетам на 65%. Стратегічна ціль. Покращення здоров'я жителів та активний захист навколишнього природного середовища, а саме Операційна ціль 2.2. Модернізація інфраструктури та підвищення якості медичної допомоги та охорони здоров'я. Стратегічна ціль 3: Посилення процесу відновлення сіл для розвитку місцевої спільноти., збереження історичної та культурної спадщини шляхом забезпечення доступу до побутових та соціальних послуг. Операційна ціль 3.4.Збереження місцевої історичної та культурної ідентичності, посилення соціальної та територіальної єдності.

Видатки	Сума, тис. грн.
На придбання обладнання довгострокового користування	1402664,31
На капітальний ремонт Миролюбівського СБК	1860802,52
На реконструкцію мережі зовнішнього освітлення	504260,92
На реконструкцію Миролюбівського ФАПу під амбулаторію	960620,50
На апітальний ремонт доріг	4662036,00
Капітальний трансферти КП «ДАР»	6911340,99
Субвенція до обласної бюджету	6700,00
На капітальний ремонт Степівського садочка	1143758,87
На капітальний ремонт шкіл	1567685,88
Всього видатки БР	19019869,99

ПРОЕКТИ "ГРОМАДСЬКОГО БЮДЖЕТУ"

Бюджет участі запроваджений в 2019 році на завершальній стадії, тобто проект переможець реалізується. В цьому році до Бюджету участі від мешканців було подано 10 (десять) проектів. Всі вони пройшли вимоги та були допущені до голосування. За підрахунком 80% жінок та 20% чоловіків прийняли участь у голосуванні. Всього 114 осіб. *Переможець проект «Квітуча Україна», який реалізуватиметься на території села Степове на суму, яка виділена для Бюджету участі 50 000грн.*

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

0675852307 Галина Галактіонова
Керуючий справами виконкому
Galaktionovagalina3@gmail.com
41060223otg@gmail.com

<http://grechotg.at.ua/>

<https://www.facebook.com/grechotg/>

<https://www.facebook.com/groups/315643402701750/permalink/335999363999487/>

